

přírodní zákony

„Sednout,“ řekla Inge Lohmarková a třída se posadila. Řekla: „Otevřete si učebnici na straně sedm“ a žáci otevřeli knihy na straně sedm a pak začali s ekosystémy, přírodními zákonitostmi, vazbami a vzájemnými spojitostmi mezi druhy, mezi živými organismy a jejich životním prostředím, s dopadem vlivu společnosti a prostoru. Od potravní sítě smíšeného lesa se dostali k potravnímu řetězci louky, od řek k jezerům a posléze k poušti a mořským mělčinám.

„Jak vidíte, nikdo – žádné zvíře, žádný člověk – nemůže existovat jen sám o sobě. Mezi živými organismy panuje rivalita. A někdy také něco na způsob spolupráce. Ale to spíš výjimečně. Nejdůležitějšími formami soužití jsou rivalita a vztah lovce a kořisti.“

Jak Inge Lohmarková kreslila na tabuli šipky od mechů, lišejníků a hub k dešťovkám a roháčům, k ježkovi a rejskovi, potom k sýkorce, srnce a jestřábovi, nakonec

6 PŘÍRODNÍ ZÁKONY

namalovala poslední šipku k vlkovi, vznikala postupně pyramida, na jejíž špičce stál člověk vedle několika dravců.

„Faktem je, že neexistuje zvíře, které by lovalo lva nebo orla.“

Ustoupila o krok dozadu, aby si prohlédla názornou kresbu křídou. Schéma směru šipek propojovalo producenty s konzumenty prvního a druhého řádu, výrobce se spotřebiteli prvního, druhého a třetího řádu, stejně jako neodmyslitelné drobné rozkladače, které všechny dohromady spojuje dýchání, ztráta tepla a nárůst biomasy. V přírodě má všechno svoje místo, a i když třeba ne každý živý organismus, tak přinejmenším každý druh má své konkrétní poslání: žrát a být sežrán. Je to nádherné:

„Překreslete si to do sešitů.“

Jak řekla, tak udělali.

Právě začíná nový rok. Červnový neklid je definitivně ten tam, čas tupých zasněných veder a nahých paží. Kdy slunce pražilo skrz skleněnou stěnu a ze třídy dělalo skleník. V prázdných hlavách klíčilo očekávání léta. Pouhá vyhlídka na to, že budou dny marnit nicneděláním, zbavila děti veškeré schopnosti soustředit se. Před očima bazény, s mastnou kůží a upocenou touhou po svobodě viseli žáci na židlích a poklimbávali vstříc prázdninám. Někteří nesoustředění a neschopní jakékoli myšlenky. Jiní vzhledem k blížícímu se vysvědčení předstírali servilitu a svoje kontrolní testy z biologie pokládali na katedru jako když kočka přinese myš na koberec do obýváku. Jenom kvůli tomu, aby se mohli příští

hodinu s připravenou kalkulačkou zeptat na známkové ohodnocení, celí dychtiví spočítat si zlepšení svého průměru s přesností na tři desetinná místa.

Jenomže Inge Lohmarková nikdy nepatřila k učitelům, kteří na konci školního roku změknou jenom proto, že už brzy o své protihráče přijdou. Nebála se zůstat odkázaná jen sama na sebe, sklouznout do nevýznamnosti. Někteří kolegové, čím víc se léto blížilo, podléhali přímo rozněžnělé povolnosti. Jejich výuka se zvrhávala v jalovou komedii součinnosti. Tu zahloubaný pohled, tam popleskání po rameni, onde „hlavu vzhůru“, ubohé koukání na filmy. Inlace dobrých známek, velezrada hodnocení *velmi dobře*. A co teprve ty zlozvyky se zaokrouhlováním známek na konci školního roku, aby některé beznadějně případy bylo možné povytáhnout do vyšší třídy. Jako by se tím někomu prospělo. Kolegové prostě nechápou, že když na něco takového u žáků přistupují, škodí tím jenom svému vlastnímu zdraví. A žáci z nich zatím jenom sají krev. Připraví člověka o veškerou energii. Ti upíří sají život z učitelů, z jejich kompetencí i strachu, že by svoje zákonné povinnosti pedagoga, který za ně nese odpovědnost, mohli porušit. V jednom kuse někoho napadají. Nesmyslnými otázkami, slabou inspirací a nechutnými důvěrnostmi. Ryzí vampyrismus.

Inge Lohmarková už se vysávat nedá. Je známá tím, že dovede nasadit uzdu a držet opratě zkrátka, ani v nejmenším nepodléhá záchvatům zuřivosti a nehází svazkem klíčů. A je na to pyšná. Zmírnit se dá vždycky. Sem tam nějakým tím cukříčkem zčista jasna.

Důležité je určit žákům směr, nasadit jim klapky na oči, aby se tak zvýšila jejich schopnost soustředit se. A pokud opravdu zavládne neklid, stačí jen zaškrábat nehty po tabuli nebo začít vyprávět o psí tasemnici. Pro žáky je beztak nejlepší, když neustále pociťují, že jsou jí vydáni napospas. Místo aby jim nalhávala, že snad mají také co říct. U ní něco jako právo na spolurozhodování a možnost volby neexistuje. Nikdo žádnou volbu nemá. Existuje pouze přirozená volba, selekce, jinak nic.

Rok začíná teď. Přestože začal už dávno. Pro ni začíná dnes, prvního září, letos ten den připadl na pondělí. A Inge Lohmarková si svá dobrá předsevzetí stanovuje teď, v zamračeném létě, ne v jiskřivé silvestrovské noci. Vždycky byla ráda, že ji její školní plánovací kalendář bezpečně přenesl přes kalendářní změnu roku. Stačilo prostě otočit stránku, bez odpočítávání vteřin a cinkání skleničkami se šampaňským.

Inge Lohmarková přehlédla tři řady lavic, aniž by, byt' o jediný centimetr, pohnula hlavou. Za všechna ta léta v tom dosáhla dokonalosti: všemocný, nehybný pohled. Podle statistiky jsou ve třídě vždycky alespoň dva žáci, kteří mají o předmět skutečný zájem. Ale jak to tak vypadá, statistika se ocitla v ohrožení. Gaussovo rozdělení pravděpodobnosti si může tvrdit, co chce. Jak to mohli dotáhnout až sem?

Těch šest týdnů flákání na nich bylo vidět. Nikdo z nich na knihy ani nesáhl. Velké prázdniny. Už ne tak dlouhé jako dříve. Ale pořád ještě příliš dlouhé! Bude to trvat nejméně měsíc, než si znovu zvyknou na biorytmus

školy. Aspoň že nemusí poslouchat ty jejich historky. Ty si můžou vykládat Schwannekeové, ta v každé nové třídě organizuje hru na vzájemné poznávání. Po půlhodině jsou všichni zúčastnění vmotaní do klubka červené vlny a umějí odříkávat jména i záliby sousedů v lavicích.

Bylo obsazeno jen několik jednotlivých míst. Takže je ještě nápadnější, jak jich je málo. Skromné publikum v jejím přírodním divadle: dvanáct žáků – pět chlapců, sedm dívek. Třináctý se vrátil na svou původní školu, přestože Schwannekeová se za něho velmi vehementně zasazovala. Opakovanými doučovacími hodinami, návštěvami doma i dobrozdáním od psychologa. Jakási porucha koncentrace. Co všechno dnes neexistuje! Samé vykonstruované vývojové poruchy. Po dyslexii též dyskalkulie. A co přijde dál? Alergie na biologii? Dřív byly děti leda nesportovní nebo nemuzikální. A i ty musely běhat a zpívat. Všechno je jen otázka vůle.

Prostě se to nevyplácí, ty slabé vláčet s sebou. Jsou jenom zátěž, která brání těm ostatním v postupu. Rození propadlíci. Paraziti na zdravém těle třídy. Ti méně chápaví stejně dřív nebo později zůstanou stát uprostřed cesty. Hodilo by se doporučit, aby byli s touto pravdou konfrontováni co možná nejdříve, místo aby jim po každém neúspěchu dávali novou šanci. Konfrontováni s pravdou, že předpoklady k tomu, aby se stali plnohodnotnými, to jest užitečnými členy společnosti, zkrátka nemají. K čemu to pokrytectví? Každý na to stačit nemůže. Taky proč? S každým ročníkem se táhnou nějací zabeďněnci. V některých případech je člověk rád, když se mu podaří

vytrénovat v nich aspoň pár zásadních ctností. Zdvořilost, přesnost, čistotnost. Bylo to zoufale těžké, poté co přestaly existovat známky za chování a za přístup k předmětu. Pořádek. Píle. Spolupráce. Mravy. Svědectví ubohosti našeho vzdělávacího systému.

Čím později se takového neschopného zbavíme, tím je pak nebezpečnější. Začne ohrožovat svoje okolí, nárokuje si neoprávněné požadavky: pěkné závěrečné známky, pozitivní hodnocení, dokonce, pokud možno, i dobře placenou práci a šťastný život. Výsledky dlouholeté podpory, krátkozraké blahovůle a lehkovážné velkorysosti. Kdo těm beznadějným případům namlouvá, že sem patří, ten se nemá co divit, když pak jednou napochodují do školy s trubkovou bombou a nějakou malorážnou zbraní, aby se pomstili za všechno to, co se jim roky slibovalo a co se jim znovu a znovu upírá. A potom nastane rozsvěcování svíček.

V poslední době se kdekdo zaklíná potřebou seberealizace. To je k smíchu. Nikdo a nic si nemůže dělat žádné oprávněné nároky. A už vůbec ne společnost. Snad leda příroda. Nikoli pro nic za nic z nás princip výběru udělal to, co dnes jsme: živé organismy s nejhlubšími rýhami v mozku.

Jenomže Schwannekeová s tou svou posedlostí integrace si už zase ne a ne dát pokoj. Co taky očekávat od někoho, kdo z lavic sestavuje písmena a z židlí půlkruhy. Dlouho její učitelský stůl obtáčelo velké U. Nedávno to dokonce bylo hranaté O, aby tak byla se všemi spojena a nikde už nebyl žádný začátek ani konec, namísto toho

jen zaoblený okamžik, jak jednou ohlásila ve sborovně. Žáci jedenácté třídy jí smějí tykat. Inge Lohmarková slyšela jednu studentku, jak říká, máme jí prý říkat Karolo. Karolo! Dobrý bože. Jako u kadeřníka!

Inge Lohmarková svým žákům od deváté třídy vyká. Je to návyk z doby, kdy ona a její vrstevníci byli v tomto svém mladém věku přijímáni mezi dospělé. S Vesmírem, Zemí, Člověkem a socialistickou kyticí karafiátů. Neexistuje účinnější prostředek, jak si připomenout vlastní tehdejší nehotovost a tak si je držet pěkně od těla.

Do profesionálního vztahu nepatří žádná důvěrnost, žádné typy porozumění. Žalostné, avšak pochopitelné, jestliže žáci musí o učitelovu přízeň usilovat. Plazit se před tím, kdo má moc. Naproti tomu je neodpustitelné, jak se učitelé teenagerům vnucují. Půlkou zadku na katedře. Kopírování módy a slovníku. Pestrobarevné šátky kolem krku. Světlý melír na vlasech. Všecko jen kvůli tomu, aby mezi ně zapadli. Poslední zbytky slušnosti dají všanc kvůli krátké iluzi, že patří mezi ně. V jejich čele samozřejmě Schwannekeová se svými miláčky: šuškejícími holkami, se kterými o přestávkách zapřádá hovory, a oběťmi mutování, před kterými s naivní prostotou a namalovanou pusou předvádí to nejprachobyčejnější, nejnižší stimulační divadlo. Nejspíš se už dlouho nepodívala do zrcadla.

Inge Lohmarková nemá žádné oblíbence a nikdy žádné mít nebude. Takové třeštění je projevem nezralého, chybně řízeného návalu citů, hormonálně podmíněná exaltovanost postihující adolescenty. Matčíným sukním už odvykli, ale k okouzlení opačným pohlavím ještě

nedorostli. Náhradním adresátem nedokvašených citů se stává některý bezmocný kamarád stejného pohlaví nebo nějaký nedosažitelný plnoletý. Flekaté tváře. Ulepené oči. Zapálené nervy. Trapná pochybení, která se za normálních okolností sama vyřeší dozráním pohlavních žláz. Jenomže pochopitelně, když někomu chybí odborná kompetence, tak se své vyučovací látky zhostí pouze za pomoci sexuálních podnětů. Obskakují je jako praktikanti. Takzvaní oblíbení učitelé. Schwannekeová.

Jak ta se na učitelské konferenci vehementně zastávala toho idiota z osmičky. Se svraštělým čelem křičela svou červeně namalovanou pusou na kolegy: Vždyť my přece, koneckonců, potřebujeme každého žáka! Chybělo už jenom, aby zrovna ona, bezdětná Schwannekeová, kterou před nedávnem opustil i manžel, začala něco o tom, že v dětech je přece naše budoucnost.

Budoucnost, ani náhodou. V těchhle dětech budoucnost není. Přesně vzato, tyhle děti už jsou minulostí: Inge Lohmarková měla před sebou devátou třídu. Byla to poslední devítka, která měla na gymnáziu Charlese Darwina za čtyři roky maturovat. A Inge Lohmarková jim má dělat třídní učitelku. Prostě jen devítka. Už nepotřebuje žádné přivěšené písmeno, jak je dříve rozlišovali od A do G. V ročnících silných jako rota ve válečném nasazení – aspoň početně. Teď jen tak tak že uplácali dohromady tu jednu třídu. Skoro zázrak, v této spolkové zemi to byl ročník s nejnižší porodností. Na třídy po ní už to nestačí. Ani poté, co se rozkřiklo, že to bude znamenat konec Darwinova gymnázia a kolegové z ostatních

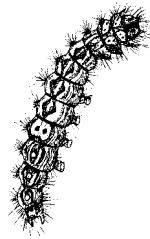

tří regionálních středních škol se sjednotili na tom, že budou při dávání doporučení na gymnázium velkorysí. Výsledkem bylo, že každé pologramotné dítě povýšilo na studenta exkluzivního gymnázia.

Vždycky existovali rodiče přesvědčení o tom, že jejich dítě navzdory veškerým doporučením patří na gymnázium. Jenomže v tomto městě není najednou dost rodičů.

Ne, tyhle děti jí vskutku nepřipadají jako démanty na koruně evoluce. Vývoj, to je něco jiného než růst. To, že kvalitativní a kvantitativní změna probíhá v nejvyšší možné míře na sobě nezávisle, se tu demonstruje s děsivou působivostí. Není právě pěkný pohled na přírodu na váhavém prahu mezi dětstvím a adolescencí. Vývojová fáze. Čtyřnožci v období růstu. Škola jako obora. Teď nastala ona zlá doba. Větrání třídy od pachu tohoto věkového období, pižma a uvolňovaných feromonů, sevřenosti, pozvolna se tvarujících těl, potícího se podkolení, těstovité kůže, zastřených očí, nezadržitelného růstu a bujení. Dokud ještě pohlavně nedozrávali, bylo mnohem snazší něco je naučit. A přijít na to, co se odehrává za jejich otupělými fasádami, to je opravdová výzva. Jestli jsou nedostižitelně napřed, nebo jestli kvůli zásadnímu přebudovávání klopýtají daleko vzadu.

Postrádají jakékoli povědomí o vlastním stavu a naprosto jim chybí jakákoli kázeň k jeho zvládnutí. Cíví před sebe. Apaticky, zmoženě, zaujatí výhradně sebou. Bez odporu se poddávají své lenosti. Zemská přitažlivost jako by na ně působila trojnásobnou silou. Všecko je absolutně nejvíc namáhavé. Každou jiskřičku energie, kterou tělo

získá, spotřebovává na bolestnou metamorfózu, srovnatelnou s náročným líhnutím motýla z housenky. I když z nich se motýl vyklube jen ve velmi výjimečných případech.

Dospět k dospělosti ovšem vyžaduje tato mezistádia, v nichž druhotné pohlavní znaky bují jako vředy. Že státi se člověkem je svízlel, se tu předvádí ve zrychleném časovém tempu. Nejenom ontogeneze rekapituluje fylogenezi, puberta také. Rostou. Den co den. V nárazech a přes léto, takže člověk může být rád, že je vůbec ještě s bídou pozná. Z krotkých dívenek se staly hysterické potvory a z bystrých kluků flegmatictí klackové. K tomu přibýly nemotorné pokusy o volbu partnerů. Ne, příroda není originální. Ale spravedlivá ano. Je to stav podobný nemoci. Člověk nemůže nic než čekat, až to přejde. Čím větší a starší může zvíře posléze být, tím déle se táhne období mladosti. Člověk potřebuje k dozrání přibližně třetinu celkové délky svého života. V průměru osmnáct let trvá, než se lidské mládě samo dokáže o sebe postarat. Wolfgang musel na svoje děti z prvního manželství platit dokonce až do jejich sedmadvaceti let.

Tak tu tedy sedí, absolutní životní začátečníci. Ořezávají si tužky a obkreslují pyramidu z tabule, střídavě v pětivteřinovém rytmu zvedají a sklánějí hlavu. Ještě nedotvoření, zato však troufale samozřejmí, dělají si nároky na absolutnost, beze studu a arogantně. Už to nejsou děti, které potřebují stále všude nějakou oporu, pod jalovými záminkami nerespektují individuální odstup, dožadují se doteků a neskrývaně na člověka civí jako ti magoři z příměstských autobusů. Jsou to mladí

dospělí, téměř schopní reprodukce, dosud ale nezralí jako předčasně sklizené ovoce. Nezajímá je, jak je Inge Lohmarková stará. Nejpravděpodobnější dokonce je, že jim připadá prostě stará. Stav, který se pro její žáky už nikdy nezmění. Mladí stárnou. Staří zůstávají staří. Svůj poločas rozpadu už dávno překročila. Naštěstí. Aspoň tak zůstane uchráněná toho, že by se zjevně měnila před jejich očima. Taková myšlenka uklidní. Ona naproti tomu uvidí, jak tito lidé rostou, stejně jako viděla vyrůstat jiné. A toto vědomí jí dodává moc. Zatím ještě jsou si všichni podobní, jsou zaměnitelní, hejno na cestě k vytyčenému cíli. Ale ve velmi krátké době už budou proradně samostatní, zavětrí stopu a najdou si komplice. A ona začne pajdavé herky ignorovat a potajmu osedlá některého z plnokrevníků. Několikrát měla správný čich. Byl mezi nimi i pilot a biologka – specialista na mořskou biologii. To vůbec není špatný výsledek, na provinční město.

Úplně vepředu sedí ustrašené farářské dítě, které vyrůstalo mezi dřevěnými andělíčky, skvrnami od vosku a cvičením na zobcovou flétnu. V poslední řadě sedí dvě vyhastrošené pubertačky. Jedna neustále žvýká žvýkačku, druhá je posedlá svou černou koňskou hřívou, kterou si v jednom kuse uhlazuje a kontroluje jednotlivé prameny. Vedle nich světle blond mrňous vzrůstu odpovídajícímu základní škole. Příroda tu předvádí truchlohru o nerovnoměrnosti vývoje dvou pohlaví.

Vpravo na vnější straně v řadě u okna se s otevřenou pusou houpá na židli primát čekající jen na to, aby si nějakou vulgární poznámkou označkoval území. Jen

ještě chybí, aby si začal bušit do prsou. Je potřeba ho zaměstnat. Měla před sebou papír, kam žáci napsali svoje jména, klikyháky na cestě za osobním právoplatným podpisem. *Kevin*. Jasně. Jak jinak.

„Kevine!“ Kevin leknutím vyskočil.

„Jmenujte nám nějaké ekosystémy z našeho kraje!“
Chlapec sedící v řadě před ním se ušklíbl. No počkej.

„Paule, co je to za strom, tam venku?“ Paul se podíval z okna.

„Ééé.“ Bezmocné zachrchlání. Téměř by vzbudilo soucit.

„Děkuji.“ A bylo.

„To jsme neměli,“ prohlásil Kevin. Že ho nenapadlo něco lepšího. V mozku jen piliny.

„Neměli?“ Tak celá třída. Frontální útok.

„Zapřemýšlejte všichni.“

Ticho. Konečně se přihlásil koňský ohon z první lavice a Inge Lohmarková mu dala příležitost. Věděla to, pochopitelně. Nějaká taková se vždycky najde. Taková kobyłka s koňským ocáskem, která tahá třídu z bryndy. Pro takovéhle dívky se píšou učebnice. Co prahnou po vědění ve škatulce. Mnemotechnické pomůcky, zvýrazňovačem pěkně zapsané do sešitu. Ty mají ještě před červenou učitelskou tužkou respekt. Legrační nástroj evidentně nedozírné moci.

Zná je všechny. Okamžitě je poznala. Takových žáků už měla spoustu, ve všech třídách, každý rok. Nemají si co namlouvat, nejsou nic výjimečného. Žádná překvapení. Jen obsazení se měnilo. Takže kdopak bude hrát tentokrát? Stačí pohled na zasedací pořádek. Pojmenování, to

Jennifer. Odbarvená
blonýna. Maluje si pusou.
Předčasně vyspělá.
Od narození sobec. Bez
vyhlídky na zlepšení.
Nestydaté velká prsa,
mohla by s nimi
do soutěže.

Saskia. Bez naličení
by mohla být hezká.
Souměrný obličej,
vysoké čelo, vytrhané
obočí a výraz tupý jak
tele. Nutková potřeba
načechrávat peříčka.

Laura. Přerostlá,
bezbarvá ofina zakrývající
oční víčka. Otrávený
pohled. Pupínkovatá kůže.
Bez ctižádosti a bez zájmu.
Nenápadná jako plevel.

Tabea. Malá vlčice
ve zmačkaných kalhotách
a děravém svetru. Dětský
obličej jako z časopisu.
Divoké oči. Křivá záda
od psaní levou rukou. Ani
jinak žádný příslib.

Erika. Vřes. Pěstěná
smutnost se skloněným
držením těla. Pihatá, pleť
jak mléko. Okousané
nehty. Hnědé spleené vlasy.
Jedno oko šejdrem. Pevný,
kosý pohled. Znavená
a zároveň bdělá.

Ellen. Apatické zvíře,
co snese všechno.
Svraštlé čelo a králičí
pohled. Plačtivý výraz
kvůli popichování
o přestávkách. Už teď
přebytečná jako stará
panna. Celoživotní oběť.

Ferdinand. Přátelská, ale roztržitá bytost. Hluboko zasazené oči. Roztěkaný jako morče. Dali ho do školy předčasně. Vysloveně opožděný.

Kevin. Nepořádný a vejtaha. Nesouvislé chmýří na horním rtu, lojovitý obličej. Omezenec, zato maximálně náročný – nejhorší kombinace. Lze ho zklidnit jen soustavným krmením. Prahne po někom blízkém. Středně narušený. Brnká člověku na nervy.

Paul. Kevinův tvrdošijný protivník. Dobře rostlý a svalovec. Výrazné stvoření. Hustá zrzavá kštice. Trvalý úsměv, dobře prokrvené rty. Klasika: inteligentní, leč líný. Odolný a ochotný riskovat.

Tom. Truchlivě neohrabaná tělesná vybavenost. Titěrná očička v otlém obličejí. Bezduchý výraz: Ještě se nevzpamatoval z noční poluce. Macarát jeskynní vypadá líp. Naděje, že ty nešťastné proporce by se s postupujícím růstem mohly korigovat, je malá.

Annika. Hnědý cop, nudný obličej. Přehnaně ambiciózní. Zasmušilá a pilná jako včelička. Posedlá potřebou předvádět, co umí. Rozená třídní mluvčí. Vysilující.

Jakob. Dítě faráře. Typický premiant. Úzký hrudník. Přestože nosí brýle, mhouří oči. Nervózní prsty. Vlasy jako husté chmýří. Téměř průsvitná kůže. Nejméně tři sourozenci. Pohodový.

bylo vše. Každý jedinec má své jméno, jímž bývá označován, a příjmení: Druh. Rod. Řád. Třída. Zatím si chtěla zapamatovat jen jejich křestní jména.

To by bylo. Jako vždycky. Žádné velké překvapení. Koňský ocas je hotov. Ruce dlaněmi na stole. Oči upřené na tabuli.

Inge Lohmarková přistoupila k oknu. Do měkkého dopoledního slunce. Dělal jí to dobře. Stromy už se začínají zbarvovat. Odbouraný chlorofyl uvolňuje místo průzračnosti listových pigmentů. Karotenoidům a xanthofylům. Listy kaštanů s dlouhými stopkami, rozežrané klíněnkou, mají žluté okraje. Že si ty stromy dávají se svými listy tolik práce, když se jich beztak už za chvíli zbaví. Stejně jako ona coby učitelka. Rok co rok stejná hra. Už víc než třicet let. Pořád znovu od začátku.

Jsou příliš mladí na to, aby dokázali ocenit význam společně získaných vědomostí. Nějakou vděčnost očekávat nemůže. Tady se jedná pouze o redukci škod. V nejlepším případě. Žáci jsou stvoření postrádající paměť. Všichni jednoho dne odejdou. A jen ona jediná zůstane, s rukama vysušenýma od křídly. Tady v této místnosti, mezi sbírkou srolovaných závěsných obrazových tabulí a vitrín, mezi názornými pomůckami: kostrou s polámanými kostmi, umaštěnými napodobeninami orgánů s tržnými rány na plastovém povrchu a s vycpaným jezevcem s vypálenými dírami v srsti, který mrtvými očima civí skrz skleněnou stěnu. Brzy tak budou moci naložit i s ní. Jako ten anglický učenec, co nechtěl ani po smrti opustit svou univerzitu. Chtěl být jako mumie

přítomen na týdenních poradách. Poslední přání mu bylo splněno. Na profesorovu kostru navlékli jeho vlastní oblek. Vycpali ho slámou. Lebku nabalzamovali. Jenomže někde se něco nepovedlo, takže nakonec na jeho tělesné ostatky namontovali hlavu z vosku. Viděla ho, když byla v Londýně. Claudia tam tenkrát studovala. Seděl tam v obrovské dřevěné bedně, za sklem. Se špacírkou, ve slamáku a v zelených semišových rukavicích, úplně stejných, jako ty, které si koupila v Luxus, na jaře v roce devatenáct set osmdesát sedm. Za osmdesát sedm marek. Ještě že Vladimír Iljič spal a o komunismu si mohl nechat zdát. To ten Angličan byl pořád ještě ve funkci. Denně pokukoval po studentech, když procházeli do posluchárny. Ta vitrína byla jeho hrobem. On sám svým vlastním pomníkem. Věčný život. Lepší než darovat orgány.

„Staří lidé,“ začala z ničeho nic. „Staří lidé si na dobu, kdy chodili do školy, vzpomínají i tehdy, když už všechno ostatní zapomněli.“ Jí se pořád znovu zdá o době, kdy chodila do školy. Hlavně o maturitě. Jak tam stojí a nic ji nenapadá. A když se probudí, ještě to vždycky chvíli trvá, než je jí jasné, že se ničeho bát nemusí. Ona je na té druhé straně, kde je bezpečno.

Otočila se. Vytřeštěné pohledy.

Člověk si musí dávat pekelný pozor. Než se naděje, už se v hodině probírají všemožné pitomosti. Co kdo rád k snídani. Příčiny nezaměstnanosti. Pohřbívání domácích zvířátek. To jsou všichni najednou čilí jako rybičky. A je po hodině. Člověk musí stavět krkolomné visuté mosty, aby po nich přeručkoval zpátky k ekosystémům. A v ten

moment ty až dosud temperamentní dětičky dostanou ihned naprosto prázdný výraz. Nejnebezpečnější je počasí. Od počasí je jenom malý krůček k osobnímu rozpoložení. Ale o ní se nesmějí nic dozvědět. Tady pomáhá jenom navázat nit přesně tam, kde ji ztratila. Zřetelně, pomalu přešla zpátky ke katedře. Pryč od zbarveného listoví. Od fatálního počasí. Ústup vpřed.

„Existují případy, kdy si nemocní s Alzheimerovou chorobou nebo s demencí nedokáží vzpomenout, jak se jmenují jejich děti, ani na jméno svého partnera, ale jméno své učitelky biologie vědí.“ Špatné zkušenosti takto pro jednu dopadnou lépe než ty dobré.

„Narození dítěte nebo svatba může být důležitým životním zážitkem, ale místo v paměti to nezaručuje.“
Mozek, síto.

„Zapamatujte si: Jisté není nic. Nic není jisté.“

Teď si dokonce začala tukat ukazováčkem na hlavu.

Třída vypadala dotčeně.

Pokračovat v látce.

„Na světě existují přibližně dva miliony živočišných druhů. A když se změní podmínky životního prostředí, ocitnou se v ohrožení.“

Absolutní nezájem.

„Znáte nějaké druhy, které už vymřely?“

Hrstka zvednutých rukou.

„Mám na mysli – kromě dinosaurů.“

Ruce klesly okamžitě dolů. Ten mor v dětských pokojích. Semafor od hvězdy rozeznat nedokážou, ale umějí odříkat taxonomii vymřelých praještěrů. Zpaměti naskicujou

hlavu brachiosaura. Rané okouzlení morbiditou. Brzy si začnou pohrávat s myšlenkami na sebevraždu a po nocích budou courat po hřbitovech. Koketování s věčností. Spíš módní trend než pudová touha po smrti.

„Například pratur. Divoký prakůň, sup bělohlavý, tasmánský vakovlk, alka velká, blboun a – koroun bezzubý!“

Ani ponětí.

„Obrovité zvíře, které žilo v Beringově moři. Vážilo několik tun, mělo malou hlavu a křivé končetiny. Centimetr silnou kůži na omak jako kůra starých dubů. Koroun, neboli mořská kráva, bylo tiché zvíře. Nikdy nevydávalo žádné zvuky. Pouze když se zranilo, tak jen krátce vzdechlo. Koroun byl od přírody krotký a rád připlouval ke břehu, takže se dal snadno hladit. Ale tudíž taky zabíjet.“

„Jak to tak přesně víte?“ Erika, prostě jen tak, aniž se přihlásila.

Otázka byla oprávněná.

„Od Georga Stellera, německého přírodovědce. Byl jedním z posledních, kdo viděl korouna živého.“

Erika vážně přikývla. Pochopila. Co vlastně dělají její rodiče? Dřív by stačilo podívat se do třídní knihy. Inteligence, zaměstnanci, dělníci, zemědělci. Důstojníci k dělníkům. Kněží k inteligenci.

Přihlásila se Ellen.

„Ano?“

„Co se s tím korounem stalo?“ No ovšem, zavěťřila spolutrpitele.

„Snědli ho. Chutnal prý jako hovězí.“ Mořská kráva.